

Informatiebijeenkomst

Dementie

KBO Bergeijk - November 2016

Kristien Jansen, Specialist Ouderengeneeskunde
Ellen Rozel, GZ-psycholoog
Valkenhof

Vergeetachtigheid is *niet altijd*
een teken van dementie!

Als we ouder worden...

- Komt vergeetachtigheid vaker voor.
- Door: trager denken, verminderde concentratie.

Dit:

- Kan hinderlijk zijn.
- Heeft vaak geen gevolgen voor het dagelijks leven.

Soms is vergeetachtigheid erger...

Verschillende oorzaken

(Deels) beïnvloedbaar, herstel mogelijk:

- Lichamelijke oorzaken (bijv. UWI)
- Stress
- Ernstige somberheidsklachten (depressie)
- Medicatie
- Alcohol

Niet beïnvloedbaar:

- Mild Cognitive Impairment
- Dementie

Mild Cognitive Impairment

- Verergering geheugenklachten
- Merkt u en/of uw omgeving.
- Vaak alleen geheugenproblemen.
- Invloed op dagelijks functioneren, wel (grotendeels) zelfstandig.
- Nog geen sprake van dementie.

Dementie algemeen

Dementie = ouderdomsziekte

1% van de 65-70 jarigen tot ruim 40% bij 90-plussers

Aantal ouderen (65-plussers) stijgt :

14% in 2002 / 20% in 2023 / 22% in 2030

Dementerenden 2002 : 180.000 $\dot{z}$ 2050 400.000

Per jaar 20.000 erbij

Kans op dementie

Leeftijd	% kans op dementie
65-69	1 %
70-74	2 %
75-79	7 %
80-84	18 %
85-90	33 %
90+	40 %

Wat is dementie ?

Dementie is:

een verzamelnaam voor verschillende ziektebeelden.

O.a.: ziekte van Alzheimer

Vasculaire dementie

Frontaalkwabdementie, zoals ziekte van Pick

Parkinsondementie

Je spreekt pas van dementie als er sprake is van een combinatie van verschillende symptomen.

Diagnose dementiesyndroom :

Klinisch onderzoek :

- anamnese – heteroanamnese
- lichamelijk onderzoek
- neurologisch onderzoek (evt. scan) / neuropsychologisch onderzoek)
- laboratorium onderzoek

Er moet voldaan worden aan vier criteria om te kunnen spreken van een dementiesyndroom

Dementie

Niet alleen (ernstige) geheugenproblemen, maar ook problemen in tenminste één van de volgende gebieden:

De aandacht, de taal, het herkennen van mensen of voorwerpen, of het uitvoeren of plannen van handelingen.

Problemen zijn duidelijk belemmerend voor het dagelijks functioneren.

Er is sprake van achteruitgang t.o.v. eerder functioneren en in de tijd.

Twijfels?

- Ç Bespreken met huisarts.
- Ç Zo nodig, verder onderzoek.
- Ç Soms alleen de naasten die ‘signalen’ opmerken: ‘niet-pluis’ gevoel.
- Ç Adviezen t.a.v. inzet ondersteuning (bijv. zorgtrajectbegeleider, cursus omgaan met dementie)

Vragen?

Omgangsmethoden

- ROB
- Validation
- Zintuigactivering (snoezelen)

ROB

Staat voor Realiteits-Orienterende Benadering

- Benadering van dementerenden vanuit het heden en de realiteit
- Helpen met falend korte termijn geheugen
- Passend bij beginstadium van dementie (fase 0-1)

Validation

- Benaderen van dementerenden vanuit hun eigen beleving
- Ondersteunen van het verhaal
- Gericht op primaire veiligheid
- Passend bij verdwaalde ik (fase 2)

Psychische verschijnselen van dementie

- Verlies van denkvermogen
- Vergeetachtigheid
- Verlies van oordeelsvermogen
- Verlies van initiatief/apathie
- Desoriëntatie in tijd, plaats en persoon
- Depressiviteit/angst/rouw
- In het verleden leven
- Imiteren
- Façadegedrag

Lichamelijke verschijnselen van dementie

- Achteruitgang van conditie
- Gevoeligheid voor infecties
- Slaapstoornissen
- Incontinentie
- Verstopping en diarree
- Problemen met eten en drinken

Gedragsstoornissen bij dementie

- Wartaal spreken
- Achterdocht en beschuldiging
- Decorumverlies
- Ontremd gedrag
- Persevereren
- In paniek raken
- Emotioneel onevenwichtig
- Zwerfgedrag
- Agressie

Beginnende dementie :

- Ç kleine veranderingen in het gedrag of functioneren
- Ç Recente gebeurtenissen of gesprekken vergeten
- Ç Dezelfde vraag of zin herhalen
- Ç Trager begrip van nieuwe dingen
- Ç De draad van een verhaal kwijtraken
- Ç In de war zijn
- Ç Minder vloeiend spreken
- Ç Moeite met beslissingen nemen
- Ç Weinig belangstelling voor andere mensen en activiteiten

Middenfase dementie :

- Ç veranderingen duidelijker, groter
- Ç meer ondersteuning nodig bij het helpen herinneren aan dagelijkse dingen zoals eten, wassen en aankleden, en toiletbezoek
- Ç In de war zijn over tijd, plaats en datum
- Ç Weglopen en de weg kwijtraken
- Ç Een verstoord dag- en nachtritme
- Ç Gevaarlijke situaties, zoals het gas openzetten zonder het aan te steken
- Ç Vreemd gedrag zoals in haar nachtjapon de straat op gaan
- Ç Waandenkbeelden en hallucinaties

Late fase dementie :

- Ç volledige afhankelijkheid
- Ç lopen gaat moeizaam en schuifelend of lukt helemaal niet meer
- Ç Uiteindelijk bedlegerig en heeft volledige verzorging nodig
- Ç Verlies vermogen tot lachen
- Ç Moeite hebben met kauwen en slikken
- Ç Incontinentie
- Ç Spraakverlies
- Ç Onrustig gedrag
- Ç Verdrietig of boos
- Ç Woede-uitbarstingen

Zintuigactivering

Snoezelen (snoezen, doezelen)

- Stimuleren van zintuigen door gedoseerde prikkels
- Geen verbale communicatie
- Warme zorg geven
- Passend bij laatste stadium van dementie (fase 3)

Wanneer is opname aan de orde?

- Geen mantelzorg / overbelasting aanwezige mantelzorg
- Veiligheid is in gevaar (weglopen, verdwalen, gas aan laten etc)
- Gedragsproblemen (agressie, apathie etc)